

NAPSUGÁR

2

2008. FEBRUÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LII. ÉVFOLYAM 588. SZÁM



*Sárkány létére Kőszabósza kitűnően
érzi magát Kinában. De mi sem unatkozunk.*



Kína

Minden sárkány ide vágyik! Hisz Kínában nem vágják le a fejét, hanem az erő, az újjászületés, a hatalom jelképeként tisztelik. Örömben én is szárnyat növeszték, nehogy dinónak nézzenek.

Épp a kínaiak legnagyobb ünnepére, a február eleji **holdújévre** érkezünk ide. A férfiak óriási papírsárkányokat táncoltatnak, a lányok hajában virág, kezükben lampion.



A kert kopár, a láthatáron lassú iramban nőnek a hegyek. Az égbolt alján felleg-módra tigris és sárkány szendereg.

A föld alatt kőlabirintus, agyag-katonák sorakoznak benne. Zúg a folyó, pedig a táj sárga selyem-öve lehetne.

A határ mentén büszke fal, még a Holdról is látszik. Bambusznád hajlik, tea fő, jázminbokor virágzik.

Bicikli csönget, rizs pereg, színes ernyők forognak. Tűzijáték rózsáiból bontakozik a holnap.

László Noémi: Kína



Hol is kezdjük? A kínaiak oly sokan vannak, országuk oly nagy, történelmük oly régi, hogy mindent megismernünk lehetetlen.

Kína Oroszország és Kanada után a világ harmadik legnagyobb állama: 9,5 millió négyzetkilométer. A legnépesebb ország: lakossága 1 milliárd fölött van. A Földön minden ötödik ember kínai. Jut is belőlük és áruikból a világ minden sarkába.

Kínában még mindig a kommunista párt van hatalmon, de az utóbbi években ide is betörték a piac törvényei és a **fogyasztói társadalom**.

A hatszáz éves főváros, **Peking** nagyvárosi forgatagát a hajdani császári palotáktól a Tienanmen kapu, a Mennyei béke kapuja választja el. A **Tienanmen-téren** 1989-ben a rendőrség több ezer, szabadságért tüntető egyetemistát lőtt agyon. Legyetek büszkék arra, hogy a kínai tankönyvekben szereplő, Szabadság, szerelem című Petőfi-verssel ajkukon haltak hősi halált ezek a fiatalok.



Mi idézi a nyugati világ divatját a pekingi képen?



Kína legnagyobb városa **Sanghaj**. Több lakója van, mint egész Magyarországnak.

Felhőkarcolók és hagyományos vízikunyo: **dzsunka**. **Hongkongban** ilyenben él sok-sok szegény család.



Nyugaton és északon hatalmas hegláncok kópár, sivatagos medencéket fognak közre. A lakosság nagy része keleten és délen, a termékeny folyóvölgyekben él. A Huang-ho, a **Sárga folyó** nevét onnan kapta, hogy termékeny sárga iszapot visz magával. A Jangce-kiang, a **Kék folyó** a világ második leghosszabb folyója.



Hogy hívják a kerek nemezsátort?

A kínaiak mellett 56 nemzetiség él Kínában. A **mongolok és kazakok** a sztyeppék, sivatagos tájak lakói. Az elnyomó vörös hatalom őket is igyekszik beolvasztani, akárcsak a **mandzsu**, a **koreai**, a **tibeti** és a magyarokkal rokon, 15 milliós **ujgur** népet.

A közelmúltig **Tibet** (a hívó szarvas földje) a világ egyik legnehezebben megközelíthető független állama volt, **fővárosa Lhásza** (az istenek székhelye). A világ tetejének is nevezik, hiszen legalacsonyabb pontja is 3000 méterrel a tengerszint fölött van, a Himalája (magyarul hóház) csúcsai pedig 8000 méteresek. Ide igyekezett Kőrösi Csoma Sándor a magyarok őstörténetét kutatni. A lhászai **Potala-palota** (a fény palotája) volt Tibet vallási és politikai vezetőjének, a dalai lámának a székhelye. A 3700 méteres magasságban, sziklára épült fellegvárat a kínai kommunista hatalom elfoglalta, sok ezer tibetit lemészárolt. 1959 óta a dalai láma és kormánya Indiában él száműzetésben.

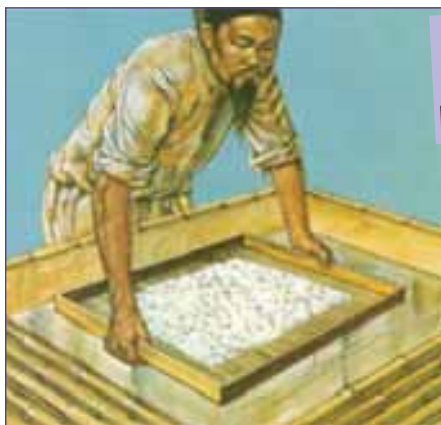
Hajdan idegen élve nem juthatott be a szent kolostorba. Ma Kína egyik turisztikai látványossága. A tibeti szerzetesek imája helyett idegenvezetők és kirándulók zivaja tölti be, akik a Potala-palota 1 000 szobáját, 15 000 oszlopát, 10 000 oltárát, 200 000 szobrát bámulják.



A Tibeti-fennsíkon a Himalája csúcsai vigyáznak az imával televesett, szent kőhalmokra és a zárándokok egy-egy fohászat Istén felé lobogtató, színes **imazászlókra**.

Amerikában nem győztük számlálni a leghosszabb, legmagasabb, legnagyobb építményeket. Kína a legelső és legrégebb találmányok terén verhetetlen. Se szeri se száma **technikai újításaiknak**. Elsőként használták a talicskát, a vízzel hajtott fonógépet, az öntözőrendszert. 4000 éve öntenek bronzot, 500 évvel az európaiak előtt ismerték a vasöntést.

Kétezer éve ismerik a **papírgyártás** titkát.



Európában mikor és ki találta fel a könyvnyomtatást?



A **világ legkorábbi nyomtatott könyve** 858-ban készült Kínában. A kínaiak már a II. századtól nyomtattak: faragott köveket, majd

kiszurkált papírt kentek be tintával, s ezt nyomták a lapokra. A VII. században fatáblákra vészték a sokszorosítani kívánt szöveget, a XI. századtól pedig már mozgatható betűkkel nyomtattak.

Kínai találmány a **porcelán** is. Áttetszően vékony, kézzel festett porcelánjuknak nincs párja széles e világon.

Ők találták fel a **puskaport**, az **íjpuskát**, mely erősebb, pontosabb volt az íjnál.

Elsőként használták a **mágneses**

iránytűt. Nemrég járta be a világot a hír, hogy Cseng Hi kínai tengernagy már 74 évvel Kolumbusz előtt felfedezte Amerikát, leírta, sőt térképen is pontosan rögzítette partvonalát.

Ötezer éve ismerik a **fagylaltot**. Kezdetben hóból, tejből, gyümölcsleiből és fűszerekből készítették.



Az **ernyő** is kínai találmány, az együvé tartozást jelképezi. Náluk szerelmi vallomással ér fel az ernyő-ajándékozás. Még ma is kézzel készítik: bambuszvázra olajozott papírt vagy selymet feszítenek, és gyönyörűen kifestik, akár csak csodaszép legyezőiket.

A **selyem** Kína egyik legnagyobb kincse, féltve őrzött titka volt. 4500 éve kézi szövészekén készül.

A kínai **díszítőművészet** páratlanul gazdag, kifinomult és aprólékos. Festettek falra, porcelánra, selyemre, cseresznyemagra sőt rizsszemre is.

Szeretnek **muzsikálni**. Különös hangszereikből úgy tekergőzik elő a dallam, mint a sárkány finom ecsetjeik nyomán.

A **pekingi opera** zene, mozgás és kosztümök ősi hagyományait eleveníti fel.

A tudomány, a jólét, a művészet ősidőktől a XX. század elejéig egy nagyon szűk réteg kiváltsága maradt, hiába váltották egymást a császári dinasztiák.



Mit eszik a selyemhernyó?



A kínai társadalom szervezésében és működésében fontos szerepet játszott a **taoista** és a **konfuciánus** vallás. A taoizmus ismert jelképe, a **jin-jang** a negatív, sötét, nőies és a pozitív, világos, férfias erők egyensúlyára utal.

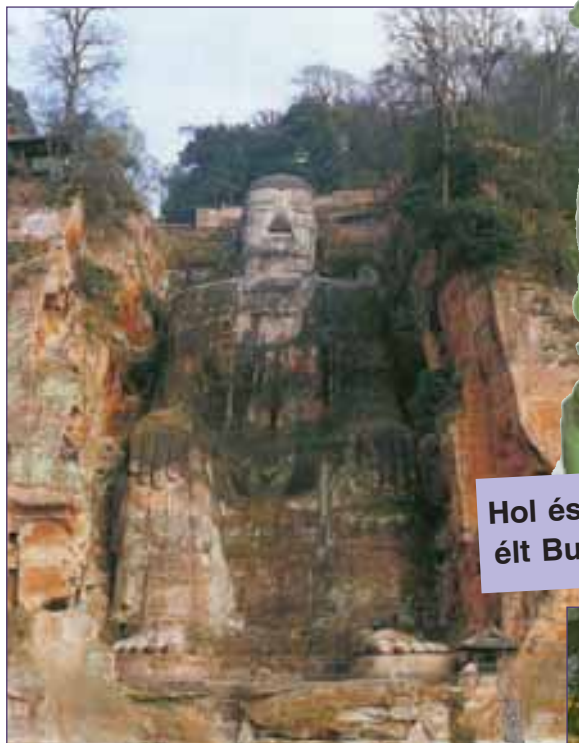


Konfuciusz tanai alapján szervezték meg a kínai államot. Lényege a hagyomány, a szertartások, az idősök és a **tudás tisztelete**, az udvariasság és a nyugalom. Mindebből a mai kínaiak is sokat őriznek. A jövődőléshez, orvosláshoz, mezőgazdasághoz értő tudósoknak fontos szerep jutott. A hivatalnokoknak már 2000 évvel ezelőtt vizsgáznuk kellett a vallás, az erkölcs, a lélek ismeretéből. Képzeljétek, ősidőktől máig a **magolás**, a szóról szóra való memorizálás a kínaiak legfőbb tanulási módszere.



Az **Ég Temploma** Pekingben áll, 1409-ben építették.

A **buddhizmus** ma uralkodó vallás Kínában. Az I. századtól terjedt el. Ez a hatalmas **szikla-Buddha** Szecsuánban idézi az örökkévalóságot.



Hol és mikor élt Buddha?



A nevető, kövér **Buddha-szobrocskák** jólétet, békét hoznak a kínai otthonokba.

Északnyugat-Kína homokfűtta pusztaságában az **Ezer Buddha-barlangok** csodás kincseket rejtene: 2000 Buddha-szobrot, 45000 porcelán-bevonatú falfestményt, kézi festésű selyemzászlót, könyvtáryi kéziratot. A IV. és a X. század között a buddhista szerzetesek 500 barlangot véstek ezekbe a sziklába. Itt imádkoztak az útra induló és a hazatérő kereskedők, zarándokok, szerzetesek.





Kína joggal büszke **9000 éves történelmére**, az ókort a mával összekötő, folytonos és független kultúrájára. Nem befolyásolták idegen hatások. Ennek oka a földrajzi elszigeteltség: a Nagy Fal, a Himalája védelmet is jelentett, de el is zárta Kínát a külvilágtól.

Csin Si Huang-ti, az Első Császár 2200 évvel ezelőtt egyesítette Kínát. Erős birodalmat szervezett, egységes nyelvet, pénzt, mértékegységeket vezetett be, többsávos országutakat építtetett. Kitűnő hadvezér volt, ő vezette be a gyors harci kocsikat, a hosszú lándzsát.

A hunok ellen teljes védelmi rendszerré egészítette ki a **Nagy Fal** már meglevő részleteit.

Azért emelték, hogy távol tartsa az idegeneket, és ma a Nagy Fal vonzza a legtöbb idegent Kínába. A világ hét csodájának egyike az úrhajósok szerint az egyetlen földi építmény, ami a Holdról is látszik. 6520 km-en át sárkánykígyóként kanyarog, mindenütt a hegygerincet követi. Milliónyi hadifogoly és rabszolga emelte. 500 000 katona állt őrt rajta. Többször



újjaépítették, minden szakaszon olyan anyagból, ami kéznél volt: mészkőből, gránitból, téglából, a sivatagos vidékeken kövekkel kevert sárból. A kötőanyagba túlfőzött rizset és tojásfehérjét keverték. Az egymástól 5 méternyi távolságra, párhuzamosan futó két fal közötti árkot földdel, homokkal, gyékénnyel, ágakkal töltötték fel. Magassága 8 méter. A fal egész hosszán 20 000 őrtorony, kaszárnya, erőd épült. Hogy megnehezítsék az ostromlók dolgát, minden egyes őrtoronyhoz más bejáratot és lépcsőrendszert terveztek.

Csin Si Huang-ti elképesztő mennyiségű kincssel temették el. Hszian mellett levő sírboltjában drágakövekből rakták ki a csillagos eget, higannyal telt árkok, medencék jelképezték a folyókat, tengereket. Mauzóleumát már halála után öt évvel kifosztották, de éppen megmaradt a síremlékét őrző terrakotta hadsereg. A 8000 agyagkatona közt nincs két egyforma: arckifejezésük, hajviseletük, ruhájuk és fegyverük különböző. Az életnagyságú szobrok eredetileg színesek voltak, és valódi fegyvereket tartottak. A gyalogság, íjászok és tisztikar katonáit lovak és szekerek kísérik. Mintha

csak arra várnának, hogy uruk életet leheljen beléjük, és parancsot adjon a harcra.

A **Tang-dinasztia** korát fejlett kereskedelem, kézművesség, művészet jellemezte. A férfiak vadászaton mulattak. Asszonyaikat legyezőkkel, piperedobozkával, hátvakarókkal, ezernyi szépítő és cicomázó műtyűrel felszerelt szolgálók hada vette körül.

Időszakos mongol uralom után a XV. században a **Ming uralkodóház** vette át a hatalmat. Székhelyüket Pekingbe tették át. Százezer mesterember és egymillió rabszolga építette fel a 9 000 szobából álló császári palotaegyüttest, a **Tiltott Várost**, mely 1421-től 1911-ig a kínai császárok székhelye lett. Közönséges ember nem juthatott ide be: 12 méter magas falak, vizesárok és egész hadsereg védte.



A **Legfőbb Harmónia Csarnoka** 35 m magas faépület, melyben egyetlen szeg sincs, facsapok tartják össze. Az oszlopokat aranylemezek borítják. Rózsafa talapzaton áll az arany császári trónus.

Aranyoroszlánok őrzik a császári palota kapuját.



„Most már mi is bemehe-
tünk!” – olvassuk le a vi-
dékről érkezett család ar-
cáról a büszkeséget a **Til-
tott Város** kapujában.

Kína múltjában és jele-
nében is ott a mesés **gaz-
dagság és a nincstelen-
ség**, a legkorszerűbb tudás és az elma-
radottság. Fő táplálékukat, a rizset 8 000
éve teraszos csatornarendszerekkel ön-
tözik, de sok helyen ma is bivallyal
szántanak, kézzel kapálnak, hátton ci-
pelnek.



A parkokban, az utcán, a munka-
helyen együtt végzik ősi **taj csi**
vagy **dzsúdó** gyakorlataikat, ame-
lyek egyszerre jelentenek számukra
sportot, gyógyulást, harc- és moz-
gásművészetet.



Milliók közlekednek **ke-
rékpárral**: olcsó, nem szen-
nyezi a levegőt, és nem en-
ged elkényelmesedni.



Falatonként, mindenki maga főzi
az ebédjét! Ha csak pálcikát adnak
hozzá, mi éhen maradunk. A fecske-
fészek-levesről lemondunk, inkább
az édes-savanyú mártást, a pe-
kingi kacsát, a szilvás fürjet, a diós
csirkét, a sült fagyit kóstoljuk meg.



**Miből van a kínaiak
kiskanala?**



龍骨
龍骨佳走艸羊
皿牙止心叕土

Nektek 40, a kínai gyere-
keknek **6 000 betűt** kell meg-
tanulniuk, hiszen minden szó-
nak külön jel felel meg.

A LI TESTVÉREK

Kínai népmese,
RÓNAY GYÖRGY átdolgozása

Nagy sárga folyó a Jangcsekiang, annak a partján élt valaha a derék Li asszony. Öt fia volt, szakasztott egyformák, az anyjuk is alig ismerte meg őket; de mindegyiknek volt valami különleges tulajdonsága. Az első az egész tengert ki bírta inni, aztán mint egy szökőkút, visszaköpte, amit lenyelt. A másodikat nem fogta a tűz. A harmadik olyan hosszúra bírta nyújtani a lábát, amekkorára csak akarta. A negyediknek olyan kemény volt a bőre, hogy az éles penge is kicsorbult rajta. Végül az ötödik, a legkisebb úgy tudott az állatok nyelvén, hogy a saját anyanyelvén se jobban.



Az öt testvér a legszebb egyetértésben élt. Az első halászott, a második a tűzhely paraszát szította, a harmadik meg a negyedik a földet művelte, az ötödik a nyáját legeltette.

Történt egyszer, hogy egy mandarin vadászott azon a vidéken. Az erdőszélen megpillantotta a legkisebb Li fiút: birkákat legeltetett. Egy zerge aludt a lábánál. A mandarin felajzotta a nyilát, de a kis Li rákiáltott a zergére:

– Ugorj gyorsan be az erdőbe!

Ekkor szarvas bukkant ki a sűrűből.

– Menekülj! – kiáltott szarvasnyelven Li.

A szarvas elinált.

Csakhamar nyulak tűntek föl a bozótban. Azokra meg nyúlnyelven szólt rájuk:

– Ne ugrándozzatok itt, hanem iszkoljatok, nem látjátok azt a pohos vadászt ott?!

A következő pillanatban már hírük-hamvuk se volt a nyulaknak, ám a mandarin rettentő méregbe gurult. Parancsot adott a szolgáinak, fogják el, és vessék egy dühös tigris ketrecébe.

A fiú azonban a tigris nyelvén szépen megmagyarázta, mi történt vele. Erre a tigris leheveredett melléje, és elkezdett barátságosan dorombolni, mint valami macska.

A mandarin megparancsolta a szolgáinak, hogy reggel fejezzék le a fiút.

Csakhogy éjnek idején beosont a börtönbe a negyedik Li, és elfoglalta öccse helyét. Egyformák voltak, így senki sem vette észre a cserét.

Másnap kivették a vesztőhelyre. A hóhér magasba emelte a pallosát, és iszonyú erővel lesújtott. A negyedik

Li meg se rezdült; a penge viszont diribdarabra tört, mintha üvegből lett volna.

A mandarin kiadta a rendeletet, hogy a foglyot másnap taszítsák le egy szikláról.

Éjszaka besurrant a börtönbe a harmadik Li, és elfoglalta az öccse helyét. Másnap föl vitték egy magas kőszikla tetejére. Amikor a hóhérlégények lelökték, a harmadik Li akkorára nyújtotta a lábát, amilyen magas a szikla volt; így aztán talpa már szilárd talajt ért odalent, amikor a fejét még oda fönt a hóhérok tapogatták.

A mandarin a dühtől tájékozva tért vissza palotájába. Megparancsolta, hogy másnap vessék máglyára a foglyot.

A második Linek csak az utolsó pillanatban sikerült beossonnia a börtönbe, mert erős őrseget állítottak. Reggel ropogtak a hasábok, magasba csapott a láng, kavargott a füst, sírt-rítt körül a sok ember. Csak a mandarin dörzsölte elégedetten a kezét.

Aztán a lángok lassan lelohadtak, a füst lassan eloszlott; s lám, ott ült a zsarátnok és hamu tetején a második Li testvér, és mosolygott.

A mandarint majd szétvetette a düh:

– Tűz nem égeti, szikláról nem zuhan le, penge nem fogja, tigrisnek nem kell!

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

KELETI UNKA

Lusta a keleti nagy unka:

Nem ízlik már neki a munka!

Csak pislog Kínban,

Kocsonyás hínárban –

Az unka a munkát megunt!



Elrendelte hát, hogy másnap kösenek jókora követ a nyakába, úgy vessék a tengerbe.

Jött az első Li, és belopakodott az öccse helyére. Másnap kivitték a nyílt tengerre, és a vízbe hajították. Egy másik hajón ott volt teljes kíséretével a mandarin.

Az első Li, mihelyt összecsaptak fölötté a hullámok, elkezdte hörgölni a vizet. A mandarin észrevette, hogy fogyton-fogy a tenger, megijedt, parancsot adott, hogy menjenek ki gyorsan a partra. De az ő hajója is, a hóhéroké is megfeneklett, oldalára dőlt; valamennyien belepottyantak a tengeralj iszapjába.

Az első Li kiballagott a partra, s kezdte onnét, mint egy szökőkút, visszaköpní a vizet az üres mederbe. A mandarin meg a kísérete se-hogy se bírt kikecmeregni a vendégmarasztaló iszaphból. Ott fulladtak mind egy szálíg.

A nép megszabadult a gonosz zsarnoktól. Nem győztek hálálkodni az öt Li testvérnek. Máig is énekeket zengenek győzhetetlenségükről.





NAPSUGAR

– Mi jut eszetekbe erről az országról? – szegte neki a kérdést a gyermekeknek Sokattud.

– A **selyemhernyó!** – kiáltotta lelkesen Kati.

– A kínai selyem világhírű – bólintott Sokattud. Halál fia volt az, aki megpróbálta kicsempészni az országból a kínaiak fő kiviteli cikkének titkát, a selyemlepkét.

– Mégis kijutott Kínából az értékes rovar! – fűzte hozzá Gazsi. – Két kalandos történetet is olvastam erről. Az egyik szerint egy kínai hercegnő, aki külföldre ment férjhez, attól tartott, hogy ott nélkülöznie kell selyemruháit, ezért néhány lepketét rejtett el hatalmas hajkoronájában. A másik monda szerint egy szerzetes belül üreges botjában dugott el néhány lepkegubót, s így vitte ki az országból.

– Azonban van Kínának egy olyan állata is, amelyik a selyemhernyónál is sokkal értékesebb: a bambuszmedve vagy **panda** – figyelmeztetett Sokattud. – Ez a fekete-fehér foltos, bumfordi mackó a szabad természetben már csak Kína Szecsuan tartományában él. Vigyáznak is rá a kínaiak, mint a szemük fényére.

– Nagy ínyenc a panda – kacagott Kati –, csak a friss bambuszhajtásokat és rügyeket eszegeti. El nem tudom képzelni, „tappancs” mancsával hogy tudja megfogni és lehántani az ágakat.

– Úgy, hogy hat ujj van – mosolygott Sokattud. – Csuklójának egyik kéztőcsontocskája megnyúlt, és hüvelykujjként szembefordítható a többivel, így „kezelével” ügyesen tud fogni.

– A panda a nemzetközi természetvédelem jelvényén szerepel – fűzte hozzá Gazsi.



Selyemhernyó és gubója



Hortenzia

hortenzia, a kamélia és a ginseng (ember) gyökér.

– Tudjátok, hogy Hongkongban az emberek az utcán nem a kutyá-jukat, hanem kalitkában a kedvenc **madarukat sétáltatják?** – folytatta Sokattud. – A város vidám és hangos csicssergésre ébred, lakói ugyanis korán kelők, s első dolguk, hogy kedvenceiket levegőzni vigyék a parkokba. Ott állnak egymás mellett a csinos kalitkák, amelyek lakói torkuk szakadtából énekelnek. Gazdájuk innen – kezében a kalitkával – a teaházba megy reggeli italát elfogyasztani. Erre az időre a kalitkát maga mellé teszi az asztalra, vagy az ablak mellé e célból odaerősített rúdra akasztja. A

kalitkák bambuszból, elefántcsontból, nemes fából készült remekművek. Külön kalitkakészítő mesterek dolgoznak a városban, s egy-egy értékes darab nagy pénzekért kel el.

– A növényekről se feledkezzünk meg! – fejezte be Sokattud. – Kínából származik az eperfa, a kajsi- és őszibarack, a szilva. Dísznövényeink közül a

KISKÖPÉ

Melyik hat állat testrészeiből „raktuk ki” ezt a mesebeli szörnyeteget?

Decemberi megfejtések: 1-B, 2-A, 3-D, 4-C, a vörösfenyő hullatja el a leveleit.

Könyvjutalmat nyertek: Steinbinder Gréta, Börvely; Babos Petra, Kolozsvár; Bege Krisztina, Gyergyószentmiklós; a **kárásztelki** II. osztály.



Havonta
3 díjat
sorsolunk ki



Koccintsunk-csak!

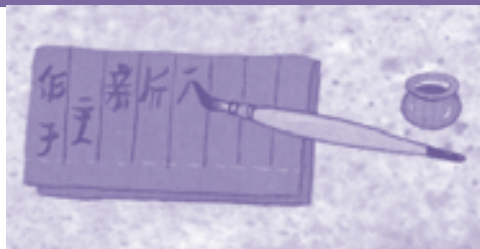
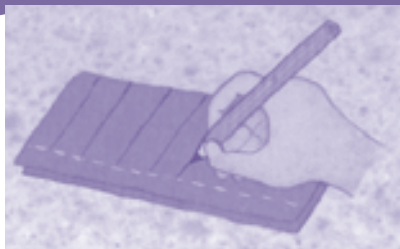
Vagy legalább csi-pegessünk kínai tálkákából – számunkra is elérhető kínai csemegéket: sáfrányos rizset, mazsolát, pisztáciát,ogyorót.



Legyező

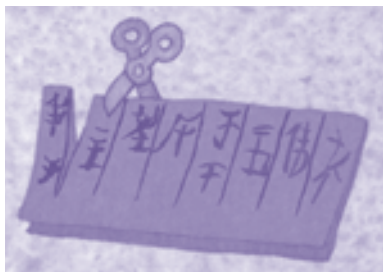
A kínai buli elképzelhetetlen legyező nélkül. Vágd ki, túsó felére ragassz selyempírt, hajtogasd, és kukucskáld meg jobbról is, balról is.





Lámpás

Az igazi lampion lerakott rizspapírból készül, de ez az egyszerűbb is kínai hangulatot idéz. A rajz szerint készítsd el, majd állíts bele befőttesüveget égő teamécsszel.



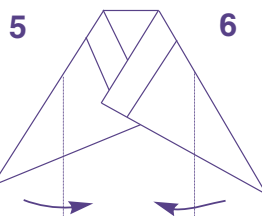
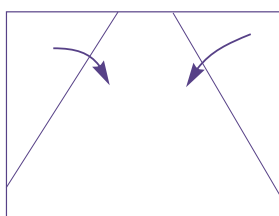
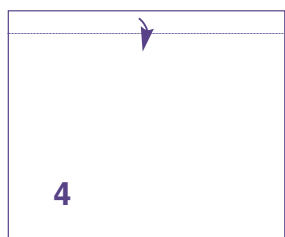
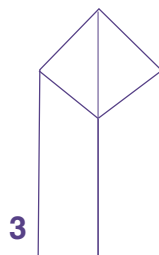
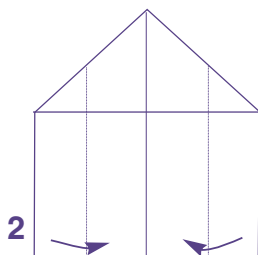
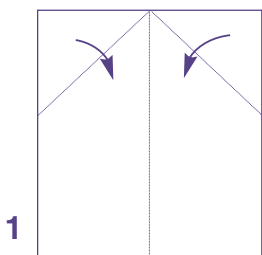
Kalap

Hullámpapírból vagy kartontányérból a rajz szerint vágj ki egy cikket, varrd vagy kapcsold össze, és fűzz szalagot bele. Úgy szép, ha kínai mintákkal díszíted.



Baba

A baba feje habszivacs golyóból készülhet (a hobbi-boltokban találsz ilyen), teste pálcika, erre kerül a kétrétegű ruha. Egyszínű papírból (1) készítsd a baba alsó ruháját: a két felső csúcsot hajtsd a középvonalra (2), majd a két szélet szintén középre (3). A felső ruha egyik felén mintás papírból készül (4): a nyakához tűrj fehér szegélyt (5), majd a rajz szerint kétszer hajtogasd (6-7).





*
– Hogy hívják Drakula könyvelőjét?

– Vérelszámoló.

*
– Hogy hívják a hülye pincért?

– Éttermi fogyatékos.

*
– Milyen az abszolút hullámos haj?

– Amiben tengeri beteg lesz a fésű.

*
– Ki az abszolút udvarias ember?

– Aki a fáradt olajat is helytel kínálja.

*
– Melyik az abszolút keskeny folyó?

– Amelynek egyetlen partja van.

*
– Hogy hívják az egyházi tévéadót?

– Hálaadó.

*
– Mi az abszolút felesleges kérdés?

– Az aludtjéltől megkérdezni, hogy mit álmódott.

*
– Ki az abszolút háziasszony?
– Aki tűért, cérnáért szalad, ha felhőszakadás van.

Mali Imre, Vámfalu

– Peti, miért tetted idézőjelbe a fogalmazásodat?

– Mert a Laciéből idéztem...

Merker Bernadett, Nagykároly

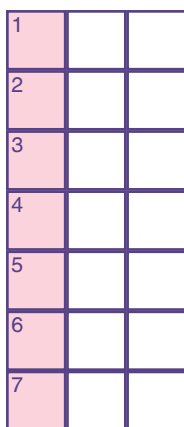
*
A pincér kérdezi a vendégtől:
– Vörös- vagy fehér bort parancsol?

– Mindegy. Színvak vagyok.

Kubinyi Regina Alexandra, Szatmárnémeti

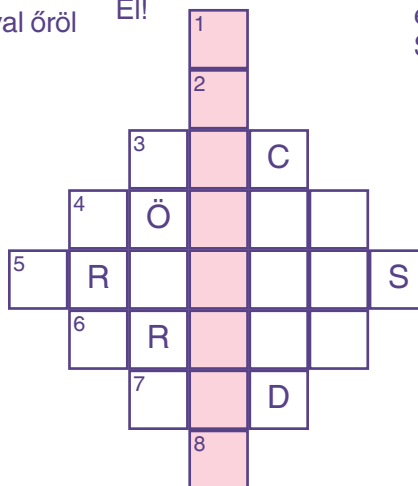
① **Gál Noémi, Gyergyószentmiklós:**

1. Nem lány 2. Becézett Enikő 3. Szőlőből készült ital 4. Labdát lábbal továbbít 5. Ugatni kezd! 6. Eladó termék 7. Fogával öröl



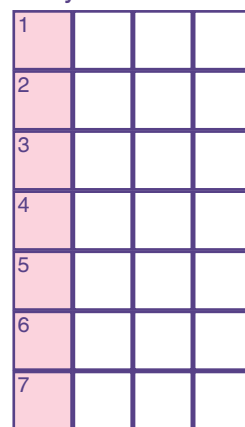
② **Sabo Krisztina, Szamosardó:**

1. A többes szám jele 2. Névelő 3. Fej része 4. Olvasnivaló 5. Izgalmas 6. Doktor 7. Vízinövény 8. El!



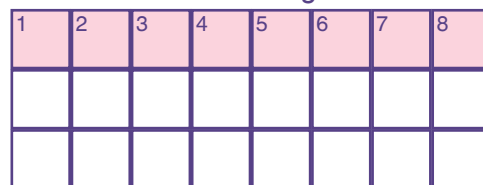
③ **Demeter Katinka, Székelyszáldobos:**

1. Becézett Ferenc 2. Kerek gyümölcs 3. Becézett Rudolf 4. ..., a sárkány 5. Nem erre 6. Bácsi párja 7. Sovány ló



④ **Kiss Ákos, Nagybánya:** Minek öltöztem a farsangon?

1. Kastély 2. Menyasszony 3. Mező 4. Esőben álló 5. Lakat 6. Ragadozó madár 7. Egyik lábát a másik után teszi 8. Hatvan perc

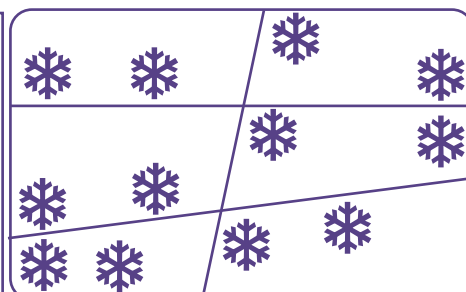


A **CIRMOS NAPSÍ** megfejtései: **40. old.** Harang csendül, ének zendül; **41. old.** üstökös; **42. old.** Zsömle; csibe, fogyás, eredet, arat, fazék; **44. old.** Mindig késik öt percet; **45. old.** triko; szemét, szerény, szerez, remény; **47. old.** ...épp nyakig ér a víz; **48. old.** Unom a számítógépet; **50. old.** a papagáj; **51. old.** Cadillac, Chrysler, Eagle, Buick; **52. old.** rejtvény; **53. old.** Akkor most átadnám a csapatkapitányságot; **54. old.** Nem láttatok valahol a mobiltelefonomat? **55. old.** Na, hány kiló vagyok? **56. old.** ... már rég abbahagytam; **58. old.** Akkor cseréljünk helyet; **59. old.** Emil, Jancsi, Sári, Bandi, Bori, Pali; **61. old.** Mirci; **62. old.** Na és nyertél?

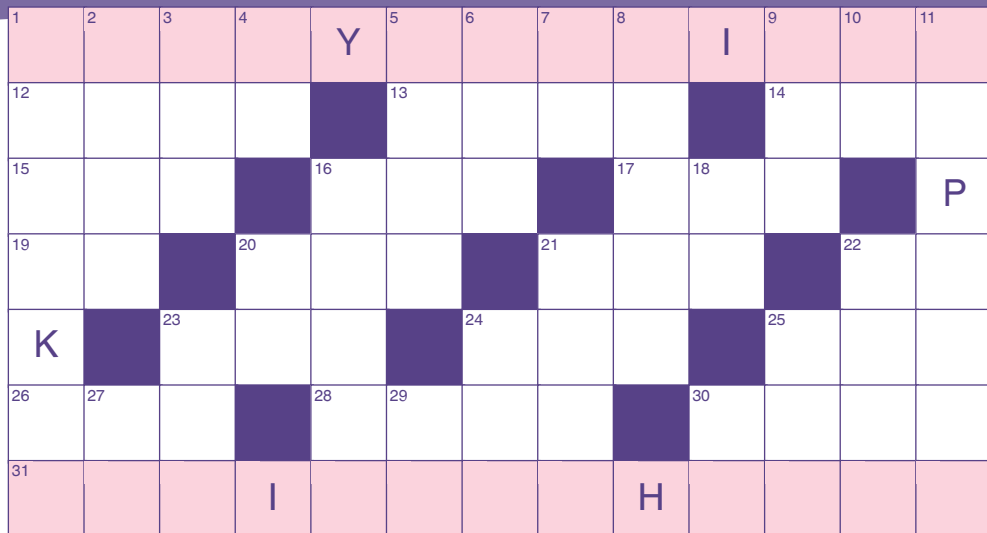
Könyvjutalmat nyertek: Szigeti Szilvia, Tasnád; Bárány Gréti, Csedreg; Barothy Debora, Vámosgálfalva; Lázár Henrietta, Mezőbaj; Zámbo Szabolcs, Torda; Antal Krisztián, Zilah; Nagy Edina, Ráton; Borsos Anasztázia, Gyergyócsomafalva.

JANUÁRI MEGFEJTÉSEK

1. hóember 2. Kovászna 3. nyelvtan 4. Dalma 5. szánkó 6. vakáció 7. póniló Kószabósza



54. old.

REJTVÉNY-
PÁLYÁZAT

A rejtvény két megjelölt vízszintes sorában olvasható az a tréfás mondat, amivel pályázhatsz a februári könyvjutalmak egyikére.

A Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. Világhírű kínai építmény, de a vízszintes 21-gyel folytatva tréfás szójáték is

12. Román aprópénz

13. Nem csúszik

14. Pálos közepe!

15. Ringatni kezd!

16. PRA

17. A Maros testvére

19. Antal Vera névjegye

20. Oroszlánnév

21. Oldal mássalhangzói

22. Téli csapadék

23. Forni kezd!

24. Leadó páratlan betűi

25. Etető közepe!

26. Homok közepe!

28. LM!

30. Ler

31. A megfejtés második része FÜGGŐLEGES

1. Ilyen tarisznya lóg a ló nyakában

2. Hiszékeny (NAIV)

3. Kanna közepe!

4. Gáspár Irén névjegye

5. Cövek

6. Csernátoni várrom (IKA)

7. Biztató szó

8. ADÓDÓ

9. Fűt... összehord

10. Antal Laci névjegye

11. Hasas, nyakas tök-fajta

16. Ropogós péksütemény

18. Kétell!

20. Lopni kezd!

21. Fényes szövet (LAME)

22. Ilyen vásár is van

23. Hőmérséklet mértékegysége

24. Eleinte leigáz!

25. Láng

27. E napon

29. László Sára névjegye

30. Szintén ne

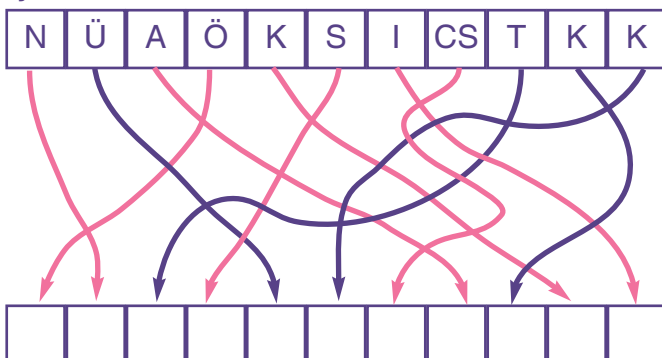
A DECEMBERI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT megfejtése: Van zsákjában minden jó, piros alma, mogyoró. Könyvjutalmat nyertek: Károly Csaba, Kilyénfalva; Veres Beatrice, Bácsfalva; Nagy Réka, Gógán; Katona Gábor, Sarmaság; Ferenc Márta, Bibarcfalva; a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Iskola IV. B osztálya.

Mit mond a haldokló kínai? Olvasd sorba a kezdőbetűket!

Hogy hívják a kínai henteset? A labirintusból kiolvashatod!



Hogy hívják a kínai levest? Megtudod, ha helyükre vezeted a betűket!



NYERTÉSEK



• LEVELEZŐ • LEVELEZŐ • LEVELEZŐ •

Levélfíróink:

Vidécs Barnabás, Pécska; **Székely Róbert**, Magyardecse; **Adorjáni Orsolya**, **Veres Brigitta**, Nyárádszereda; **Lukácsffy Levente**, **Dezső Aranka**, Gyergyószentmiklós; **Deák Gabriella**, **Mihálydeák Szabolcs**, Gyergyóújfalu; **Széll Orsolya**, Nagyszalonta; **Blatniczki Dóra**, **Ianosz Abigél**, **Vrancsik Cyntia**, **Kiss Dalma**, **Juhász Henriette**, **Fülöp Gábor**, Szatmárnémeti; **Bodoni Adrienn**, Margitta; **Nagy Csenge**, **Vajda Boróka**, Marosvásárhely; **Bálint Bettina**, Szilágyballa; **Czéczi Andrea** és **Krisztina**, Szilágypanit; **Kovács Klementina**, Kárásztelek; **Csedő Erika**, Csíkmenaság; **Góznér Szintia**, Kálmánd; **Bács Tünde**, Csíkszentdomokos; **Ráduly Boglárka**, Kovászna; **Török Tímea**, Nagyernye; **Daróczi Jakab**, **Schneller Renáta**, **Péntek Tímea**, Nagyvárád; **Trombitás Árpád**, Nagysármás; **Kelemen Kriszta**, Parajd; **Fejér Zsuzsa**,

Mi a KAlap? A **kolozsvári** Apáczai Csere János Líceum III. osztályának lapja. Kívánjuk, hogy ne kopjon, ne fújja el a szél, és mindig okos fejekre találjon.

Gelence; **Máté Lídia**, Ipp; **Moarcăș Ana**, Keresztvár; **Fábián-Friczi Árpád**, Jegenye; **Kovács Tamás**, Nagybánya; **Ferenc Márta**, Bibarcfalva; **Mocsel Dalma**, Zágon; **Lőrincz**

Bitte Rozália tanítónő vezetésével az idén negyedik alkalommal szervezték meg **Nagyváradon** a kisiskolások megyei szavalóversenyét. Húsz iskola 118 kisdíákja szavalt Áprily Lajos verseiből. Habinyák Szilárd, Szász Fruzsina, Szabó Alexandra, Fekete Dóra és Székely Tekla nyerte az első díjat.

A **nagyvárad**i Juhász Gyula Általános Iskola harmadszor rendezte meg a Benedek Elek Mesemondóversenyt az I-IV. és V-VI. osztályosok számára. A megyei szakaszon harminc iskola száznegyvenegy diákja vett részt, nyolcvan pedagógus kísérte el őket. A zsűri a következő mesélőknek ítélte az I. díjat: Poca Szabolcs, Varga Richárd, Pápai Roland, Lakatos Márton, Máthé Brigitta. Ők áprilisban részt vehetnek Aradon az országos mesemondóversenyen. A Napsugár 5 különdíját Balajti Adrienn, Baki Levente, Havran Eszter, Lukács Dániel és Kiss Alexandra nyerte.

Farkas Mónika tanítónő, a verseny főszervezője

Ernő, Csíkszereda; **Badi Noémi**, Csernátan; **Farkas Loránd**, Egrestő; **Szőcs Marianna**, Székelyudvarhely; **Süket Zoltán**, Csíkkarcfalva; **Póka Arnold**, Kalotaszentkirály; **Benkő Beáta**, Kőzépajta; **Keresztes Katalin**,

Szeretem a keresztrejtvényeket és a sok érdekességet, amit olvashatok a Napsugárból.

Halmi Anita, Magyarléta

Walcz Beatrix, Sepsiszentgyörgy; **Hanci Renáta**, Körtvélyfája; **Halmi Anita**, Magyarléta; **Vántus Janina**, Győr; **Crâșmar Krisztina**, Kárásztelek; **Szigeti Szilvia**, Tasnád; **Erőss Ágota**, Sepsiszentgyörgy; **Tompa Ábel**, **Józsa Ádám**, Kolozsvár; **Molnár Balázs**, Kézdivásárhely; a **brasói** Áprily Lajos Főgimnázium III.; a **kézdivásárhelyi** Turóczi Mózes Iskola III. A; a **gyergyószentmiklósi** Fogarassy Mihály Iskola II. B; a **szászrégeni** A.

Nagyon tetszett nekem az „amerikai” Napsugár. Idén eddig ez volt a legjobb szám.

Kovács Tamás, Nagybánya

Maier Gimnázium II. és IV. B; a **marosvásárhelyi** Bolyai Farkas Líceum III., a M. Viteazul Gimnázium III. D, a Dacia Gimnázium III. B, a **kolozsvári** Brassai Sámuel Líceum IV.; a **szamosújvári** 2-es Iskola IV. B; a **szatmárnémeti** Hám János Iskolaközpont II., III. és IV.; a **nagyvárad**i A. Roman Iskola III. B, a G. Coșbuc Iskola I-IV.; az **aradi** Csiky Gergely Iskolacsoport IV.; a **csík-**

Nagyon szépen köszönöm a könyvet. Isten fizesse!

Trucz Balázs, Kilyénfalva

70 éves a **gyergyószentmiklósi** Kós Károly Iskola. Az egyhetes ünnepségről a III. A osztály számolt be.

szentdomokosi Márton Áron Iskola II. A és III.; a **gyergyóalfalvi** Veress Iskola IV. B; a **székelyudvarhelyi** Bethlen Gábor Iskola IV. A osztálya; a **szilágyssomlyói** IV. A és B; a **zabolai** II, III., IV. B; az **árpádi** IV.; a **szilágyfőkeresztúri** II., III.; az **érkörtvélyesi** III. C; a **csíkmenasági** III. és IV.; a **csíkmadarasi** IV.; a **kovácsnai** III. D; a **dicsőszentmártoni** III. E; a **kárásztelki** II., III., IV.; a **csíkközmási** III.; az **erdőfülei** II. és IV. osztály.

Decemberi „lila” megfejtések: 16 „leg” szerepel „amerikás” oldalainkon. Kolumbusz hajója a Santa Maria volt. Az indián fokos a tomahawk, bocskoruk a mokaszin. A két irodaház repülőgépmérénylet áldozata lett. A mai elnök George Bush. A vidámparkot Walt Disneyről nevezik Disneylandnek. Könyvjutalmat nyertek: **Bálint Szilvia**, Szilágyssomlyó; a **nyárádszeredai** III. B; az **erdőszentgyörgyi** IV. D osztály.



Könyvmoly

Nagyon szép mesék, érdekes nevű szereplők vannak Lázár Ervin *A négyszögletű kerek erdő* című könyvében. Rengeteg érdekes esemény történik a barátok közt.

Bocskay Boglárka, Segesvár

Ajánlom a *Minden napra egy mesét* és *A 365 érdekes állat* című könyvet.

Boldizsár Laura Mária, Gyergyószentmiklós

Ajánlom mindenkinek a *Kelét* és a *Vukot* Fekete István-tól. Izgalmasak, tanulságosak és meghatóak, vagyis „3 az 1-ben”.

Veress Szidónia, Maroshévíz

Olvassátok el szabad időtökben Móra Ferenc *Csillicsali Csalavári Csalavér* című regényét. Érdekesen és izgalmasan meséli el a róák életét. Marton Lili *Taligás király* című könyve elmeséli, hogy egy alattvaló sem szereti, ha a király zsugori és sokat parancsolgat, visszaél a hatalmával.

Varga Sándor Attila, Dés

TESTVÉREK KUCKÓJA

A margittai III. F osztály

Két nagyobb testvérem van. Szeretem őket, mert sok szépre tanítanak.

Dombi Mátyás

Ketten vagyunk testvérek. Van egy bátyám, szeretem őt. Nem szeretném, ha több testvérem lenne.

Baranyi Patricia

Két testvérem van, kisebbek nálam. Tanítom őket, így majd könnyebb lesz nekik az iskolában.

Lázár Eliza

Négy testvérem van, kettő közülük fősvény, kettő jószívű. Szeretem és félttem őket.

Daroczi Zenda

Az öcsém szeret a számítógépen játszani, tévét nézni, főleg a rajzfilmeket. Ritkán akar játszani a kisautókkal.

Verebi Levente László

Többen vagyunk testvérek. Közülük Jázminka áll hozzám a legközelebb. 3 éves, egy kicsit veszekedős, de én akkor is szeretem.

Hajdú Tímea

9 éves, világosbarna hajú kislány vagyok. Nincsenek testvéreim. Úgy érzem, hogy nem szeretném már, ha lenne testvérem. Így szoktam meg.

Bartha Tímea

Kristóf 3 éves. Szeret írni. Mindig elveszi a füzetemet. Sokat nézi a tévét, szereti a meséket. Szeret a parkban játszani. Nagyon csintalan.

Kólák Csongor

Szólj, szám!



1. Állandó jelzők. Mátyás királyunkat mindig igazságosként emlegetjük. Milyen jelző kívánczik **Árpád, Szent István, Kinizsi Pál, Mikes Kelemen** neve mellé?

2. Tagoljátok mondatokra a betűkígyót, tegyék ki az írásjeleket.

Mikorteszünk vesszőt az esde vagy kötő szavak elé? Akkor ha mondatokat választ anakelegymástól! Ahogy kötő szó mondatok között áll, ezért mindig vesszőkkel élje Vigyázzunk ne hibázzunk

3. Hová való? Rendezzék abécésorrendbe a következő neveket, és írjátok le helyesen -i képzős alakjukat:

Mákó, Kárpát-medence, Helsinki, Párizs, Fehéregyháza, Ploiești, New York, Arany-patak

Decemberi megfejtések: 1. szokásává válik; kiüti a ringből, övön aluli ütés, bedobja a törülközőt, lerúgja a pályáról, kijátssza, kicselezi, öngólt rúg, átpasszolja a felelősséget, labdába se rúghat, levonul a pályáról, testhosszal megelőzi, célegyesben van, csapatszellem, sakkfigura vagy, patt- vagy matthelyzet, magasra teszi a mércét, első nekifutásra... 2. szelíd, dinó, megigézte, íjászt, bibircsók, detektív, kíváncsi molyirtókkal civódott, ínyenc, Aliz, birssajttal, bíbelődik, pénzszóvár, szólista, lottózott. 3. A két színű sál tetszik. A kétszínű szemedbe hízeleg, hátad mögött ócsárol. Az ürge föld alatti járatot ás. A sárga földalatti a legrégebb Budapestben. Az éhes madár látta az etetőt. Apó madárlátta cipót hozott. A rossz májú beteg ne egyen zsírosat. A rosszmájú megjegyzés bánt. Helyben hagyd, meg ne mozdítsd! A boksztól jól helyben hagyták. **Nyertesek:** a marosújvári III. B; a magyarvistai II. osztály; a marosvásárhelyi Bálcescu Gimnázium III. C, a nagyváradi Juhász Gyula Iskola III. A osztálya.

Itt születtem



Miért viseli a kalotaszent-
királyi iskola Ady Endre nevét?
Kiderül márciusi **Itt születtem**
rovatunkból, akárcsak az, hogy
mióta zeng a falu harangja.



Székelyudvarhely Székely-
föld anyavárosa, központja. A
várost a Szarkakő, a Nagyol-
dal, Csicsér és Budvár határol-
ja.

A monda szerint itt volt
Atilla, hun király udvara. In-
nen a város neve is. Itt székel-
tek a székely ispánok és főka-
pitányok. Itt őrizték a székely
nemzet pecsétjét, itt gyűltek
össze hadiszemlére, tanácsko-
zásra és törvényhozásra. A ki-
rályok és a fejedelmek korá-
ban több nemzetgyűlést tartot-
tak itt.



**Templomok, iskolák és parkok
városa – Székelyudvarhely**

Udvarhelyt Zsigmond király emelte városi rangra. A
15. században Báthory István erődöt építtetett, melynek
négy bástyája volt. Először a székelyek rombolták le 1599-ben, innét kapta a Székelytámadt vár
nevet, majd a kurucok dúlták fel 1706-ban. Azóta viseli a Csonkavár nevet.



A 16. századtól a városhoz csatolják Gyárosfalvát,
Szentimrefalvát, Cibrefalvát, Dánfalvát majd Szom-
batfalvát, Bethlenfalvát és Kadicsfalvát. A város
élénk áruforgalmáról, mozgalmas kereskedelméről
lett híres, sok iskola épült.

A város felett délre van a Szent Miklós-hegy, 1793
óta itt áll a katolikus templom, mellette Székelyud-
varhely első iskolája, az 1593-ban alapított római
katolikus, ma Tamási Áron Gimnázium.

A havasokból letörtető Küküllő kettéosztja a
várost. Szép, nagy központjában van a városháza, a
ferencrendiek temploma, a díszes református temp-
lom, mellette a református kollégium. Mellette van a
Benedek Elek Tanítóképző, és iskolánk, a Benedek
Elek Általános Iskola.

**A Tanítóképző udvarán
Benedek Elek mellszobra áll**

A Küküllő jobb partján emelkedik egy sziklahegy. A neve Budvár. Buda vezér vára még Atilla király idején épült, és 1241-ig állt.

A monda szerint tatárjáráskor ide menekült a vidék lakossága. Egy híres íjász Jézust kiáltva kilőtte nyílát, amely a völgy másik oldalán, a kápolna helyén, a sátra előtt pőffeszkedő kánt éppen szíven találta. A vezér nélkül maradt tatárok elmenekültek. A csodás menekülés emlékére épült a Jézus-kápolna.



**A Budvárról repült a nyíl
a Jézus-kápolna helyére**



**A szoborpark a magyar történelem
nagy alakjait örökíti meg**

Városunkat temérdek szobor ékesíti jelezve, hogy nem feledkezett meg múltjáról és nagy magyarjairól.

Napjainkban a város lakosságának száma 38000-re tehető, melynek 96%-a magyar.



**Szejké-fürdőn gyönyörű
székelykapuk vezetnek
Orbán Balázs síremlékéhez**

A város észak felé vezető kijáratánál található Szombatfalva. Szép, egyenes utcák, rendezett udvarok vannak itt. Sok kisebb-nagyobb gyár, üzem és üzlet épült. A Nagyküküllő partján ékeskedik a Művelődési ház, a Tompa László Általános Iskola és a régi Népház, mely sokszor hangos a székely daloktól. A városból kivezető út szélén van a Kannásné fája. Régen egy szegény asszony kannával a kezében koldult alatta. Itt folyik a Szejké-patak, ami elég nagy károkat okozott. Ettől eltekintve szeretünk itt lakni, mert csendes, nyugalmas. Templomunk Szent György tiszteletére épült. Itt van az Ugronkúria, melynek még Jókai Mór is vendége volt. A Szejké felbuzgó két ásványvízforrása közül az egyik ivásra, a másik fürdésre alkalmas.

Szeretünk itt élni, megőrizni az őseink által ránk hagyott szépséges örökséget.

**Összeállította Daradics Erzsébet tanító néni tavalyi
IV. A osztálya a Benedek Elek Iskolából**

SZÖTT, HÍMZETT TÖRTÉNELMÜNK

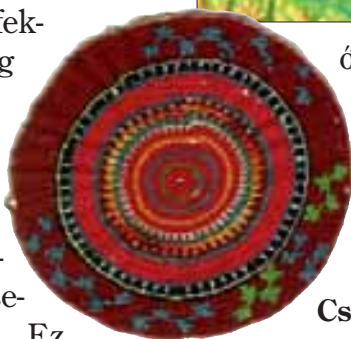
Hétfalu

A Brassótól 10 km-re fekvő Hétfalu lakói eredetileg határőrök voltak, ám a középkor folyamán szabadságukat elveszítve Brassó város jobbágyaivá váltak. Mezőgazdaságból és fuvarozásból éltek. Múltjuk viseletükben is tükröződött. Ez egyidejűleg tartalmazott nemesies, jobbágyias és városias-polgárius elemeket.

A hétfalusiak egykori nemesi származására emlékeztetett panyókára vett (vállukra terített) felső téli kabátfelőlük, a fehér (Négyfaluban) vagy fekete (Háromfaluban) sűrű vitézkötéses posztózeke. Ezt a férfiak székely harisnyához hasonló, szűk fehér *magyarnadrággal* és *csizmával* vagy *kálcunnal* (szárascipóval) és télen kalpagszerű kucsmával viselték.

Térdig érő, bőujjú, sárgacérnás leningüket viszont, mint a jobbágyok, kieresztve és széles cifra bőrtüszővel vagy *bogláros szíjával* (veretes bőrvél) átkötve hordták. A tüsző zsebében tartották a pénztárcájukat, irataikat, dohánykészletüket, kés-tokjukat. Éjszakai pásztor-kodáskor és udvarláskor a legények *fehér sárikát* (csergeszerű gubát) öltöttek magukra.

A XX. század elejétől a városias fekete priccses (csizma-) nadrág vált divattossá. Ekkor helyettesítették az elől csukott, selyemmel hímzett irhabőr mellesbundájukat



Csepesz



Mellboglár – kőönttyű

és cifrasubájukat is fekete szövetlajbival.

A nők a nyugat-európai divatból származó, Erdélyben elterjedt palástjukat és honfoglaláskori *hámosrokolyájukat* lakodalmi öltözetként

őrizték meg. Ez a „különös szabású és rendkívül redős”, szélein hímzett vállasszoknyafele még nem vált el a mellénytől, mint Torockón, csupán a derekát tagolta a háromszor körbecsavart, bogláros szíjú. A lányoké fehér, az asszonyoké kék vagy fekete színű volt, és ellentétes színű kötény, valamint a lányoknál piros-cérnás, az asszonyoknál fehér- vagy sárgacérnás hímes ing járt hozzá. Utóbbiak mintáit Seres András gyűjtötte kötetbe.

A lány fehér szoknyát legelőször konfirmáláskor, azután az esküvőjére öltött, (ilyenkor a fejét bársonycsákó díszítette), majd eltette, hogy abba temessék el. A XX. századtól a hámosrokolyát hosszú bársony-, selyem- vagy szövetszoknya és hasonló anyagú, csipőig érő, szögletes kivágású mellény váltotta fel, amit fehér, tüllujjú inggel hordtak.

A hétfalusi menyecske fejét kúp alakú, cifra kötésű, virágos *csepesz* (főkötő) fedte, melyet két évig a vőlegénytől kapott aranyos szalaggal rögzített a fejére, és fátolszövésű *menyecskeken-dővel* fődött le. Míg e fejékeket *bogláros* (ékköves) *tűkkel* rögzítette, a templomban nem ülhetett le.

További ékszerei a gyöngysorai, valamint a *kőönttyűje* (a mellére tűzött ékköves, kör alakú ezüstlapja). Kemény életmódja jeleként munka- és utazás közben kedvese vasárnapi

kalapját viselte.

A keszthelyi Babamúzeum és KOVÁCS LEHEL fotói

FÁRADT VAGY? FÁJ A GYOMROD?

GYÓGYÍTÓ HAGYOMÁNYUNK

Kedves Gyerekek! Hosszú a tél, s hát még a tanév! Érthető, hogy elfáradtok, s a fáradt szervezet könnyebben megbetegszik. Hogy megőrizték egészségeteket, egyetek minél több **nyers gyümölcsöt, zöldséget**: almát, hagymát, fokhagymát, murkot, savanyú káposztát. Ezek sok vitamint, értékes ásványi anyagokat, nyomelemeket tartalmaznak. **Éhgyomorra** fogyasztva mindezek gyorsabban felszívódnak véretekbe, és új erőt adnak nektek: a nap, a természet üzenetét hordozzák, s egyúttal segítik az emésztést is.

Mi árt, és mi jó a gyomrunknak?

„A gyomorbolyhoknak nem tesz jót sem a túl forró, sem a túl hideg, sem a túl csípős.” (Szedged, Dél-Magyarország)

Szoktatok izgulni? Ha felelték, szerepeltek, görcsbe rándul, remeg a gyomrotok?

Az idegesség, izgalom, feszültség károsan hat a gyomorra.

„A teákkal és más népi gyógymódokkal sikerült megfékezni a gyomorfájdalmat, fekélyt, epefájdalmakat, nem kell gyógyszer szednem. Mikor fiatal voltam, rengeteg gyógyszert szedtem, mert sokat idegeskedtem. Most nem kell. Állítom, hogy ez a jövő: a természetes orvoslás. Sok híve van, s remélem, hogy még több híve lesz.” (Torda, Erdély)

„Ha a gyomrunk fáj, kömény-maglevest vagy teát főzött édesanyám.” (Balázsfalva, Erdély) A **köménymag**nak szélhajtó, görcsoldó és gyomorerősítő hatása van. Meggátolja a bélben lévő bacilusok szaporodását. A csecsemőknek is szokták adni.



Veres Tímea, Érszakácsi

cickafarok (egérfarkú fű) gyulladáscsökkentő, hámosító, baktériumölő hatású. Javítja az étvágyat, segíti az emésztést. Az **orbáncfű** nyugtat, javítja a vérkeringést,

„Az unokámnak, ha fáj a gyomra, meleget teszek a hasára, megmasszírozom, és cickafarok, sárgafű (orbáncfű) teát adok. Én is naponta használom.” (Kolozsvár) A

enyhíti az ideges eredetű gyomorfájást, bélpanaszokat, csökkenti a gyulladást.

„Tudnivaló, hogy a gyomorsav marja a gyomorfalat, és valahol olvastam, hogy ezt egy baktérium okozza. Arra gondoltam, hogy a fokhagyma

baktérium-, vírus- és gombaölő. Egy fél évig minden este négy-öt gerezd fokhagymát megettem, persze nem csak úgy magára, hanem valamilyen zsiradékkal. Régen szalonnával ették. Elmúltott a gyomorsavam, teljesen rendbejött a gyomrom.”

(Dárda, Délvidék) A **fokhagyma** természetes antibiotikum tartalma miatt fokozott gyógyhatású, testünket, védekező rendszerünket erősítő gyógyélelmiszer. Egyetek minél több fokhagymát, vöröshagymát! A zsír, az olaj bevonja a gyomor-nyálkahártyát, és dolgoztatja az epét, a májat.

„A kamillát (szépfüvet) gyomorbántalmakra és külső sérelmekre, sebgyógyításra használtuk.” (Beregszász, Kárpátalja) A **kamillában** is természetes antibiotikum, gyulladáscsökkentő, fertőtlenítő **gyógy-szer** van. Ne feledjétek, gyerekek, hogy ez Isten patikája!

Mit ajánl nagymamád fáradtság, gyomorfájás ellen?

Hogy hívjátok, mire használjátok a bodzát?



Bodza

Decemberi megfajtás: Köményes~, csombor~, mocsári~, polyáki~, bors~, kámforos menta. Teája kitűnő meghűlés, gyomor-, máj- és bélbántalmak, hányás, hasmenés megszüntetésére. **Nyertesek:** Nagy-Bodó Szilárd, Marosvásárhely; a **gyergyószentmiklósi** Fogarassy Mihály Iskola III. A osztálya, a **csíkmenasági** III. osztály.

KUKUSKA

Fekete Seregnek nevezték igazságos Korvin Mátyás katonaságát. Félelmes haderő volt az a maga idejében. Magyarok, csehek, németek, románok szolgáltak Korvin Mátyás zászlaja alatt. Diadalt diadalra halmozott a Fekete Sereg. Visszaverte a törököt, s a hátába támadó osztrák herceget úgy elkergette Bécsből, mint egy szemtelenkedő legyet. A bécsiek ugyancsak elámultak, mikor fekete köpönyeges, fekete páncélos lovasok helyett hetyke huszárok meg nehézléptű gyalogosok vonultak be a legyőzött osztrák fővárosba. Dehogy voltak ők feketék! Inkább csillogóak a jókedvtől, vitézségtől, fiatal-ságtól. Persze az osztrákok azt sem tudták, miként kedveskedjenek igazságos Mátyásnak, aki ahelyett, hogy kardélre hányatta volna őket, békességet, gazdagságot adott az országnak. Rendeztek hát udvari ünnepeket,



költők énekelték a nagy király dicsőségét, s persze finomabbnál finomabb falatokat tálaltak elébe.

Mátyás belekóstolt a mindenféle szorított-borított körmfaladékba, pástétomokba, fűszeres pecsenyékbe.

– Nem ízlik, felség? – kérdezték aggódva a bécsi urak, mikor Mátyás eltolta maga elől a tálakat.

– De... hogyne... csakhát persze nincs hazai íze...

Elébe hoztak erre minden-

féle nyaláncságot, madártejet, borban főtt füget, kelesztett, dagasztott, mandulával, mazsolával beszórt tésztákat. A király belekóstolt, aztán ezeket a tálakat is félretolta.

Földig hajolt előtte a bécsi hopmester:

– Mi a hibája az ételeinknek, felséges úr?

– Semmi... semmi... legfeljebb az, hogy nincs hazai ízük. Megbocsássatok, urak, de ennél különbet süt-főz az én kisebbik szakácsom is.

Félrevonultak a bécsi urak a palota márványos termébe, s addig súgtak-búgtak, míg másnap, összeszedve minden bátorságukat, ismét Mátyás elé nem álltak:

– Felség, súlyos sérelem érte Bécs városát azzal, hogy méltóztattál kétségbe vonni szakáscművészetünk elsőségét. Éppen ezért – felséged engedelemével –, viadalra hívjuk ki felséged szakácsát. Aki különb tésztát süt, azé legyen a szakácskirályi cím.

A király csak mosolygott magában. Ej, de bolond em-





berek ezek a bécsi urak! De ha csak az a bajuk, rábólintott: legyen.

Nosza máris nekiláttak a bécsi urak a világra szóló viadal előkészítéséhez. Bécs képviselőjében maga Pumpernickel Tóbiás, udvari főszakács állt ki.

Mátyás is maga elé rendelte a kisszakácsát, bizonyos Kukuska Mátét.

– Ide hallgass, fiam, Kukuska, aztán szégyent ne valljak veled!

Kukuska csak egyet pillogott, megszodorta hollószárny formájú fekete bajszát, aztán pincemély hangján csak ennyit szólt:

– Bízsa reám, felség!

Este nyolckor megszólaltak a harsonák, és bevonult az ebédlőterembe Mátyás. Össze-

csattintotta a kezét, kétoldalt megnyíltak a szárnyas ajtók, s az egyikben behajlongott, már

amennyire a pocakjától tellett, Pumpernickel uram. Mögötte négy kukta emelte a cukrászat remekét. Bécs városát mintázta meg a mester datolyából borban főtt fügeből, mézespogácsából. A várárokban víz helyett színes kocsonya remegett, s a falakról akkoriban rettentő ritkaság: valódi nádcukor csorgott. A vár ormán Mátyás lobo-
gója.

A négy kukta az asztal közepére helyezte a tortavárat, megcsodálták, megtapsolták, s az osztrák urak büszkén összekacsintottak: meg van mentve Bécs becsülete.

Ekkor lépett be a másik ajtón, tenyerén irdatlan fatállal Mátyás szakácsa.

– Mit süöttél, fiam, Kukuska? – érdeklődött Mátyás.

– Én bizony ordás-kapros lepényt. Vigyázzon felséged! – kiáltott rá Mátyásra, mikor látta, hogy a király máris nyúlna a tészta felé. – Még forró, most húztam ki a kemencéből. Meg ne égesse vele a feleséges száját.

Így tehát a király elsőnek Pumpernickel uram tésztakölteményét kóstolta meg. Finom volt, szó se róla, valósággal elolvadt az ember szájában.

Mátyás kegyesen bólintott Pumpernickel felé, aztán türelmetlenül megkérdezte Kukuskát:

– Lehet-e már, Kukuska?

– Lehet, felség.

A király letört egy jókora

darabot a barnapirosra sült lepényből, megfújta a körme közt, aztán bekapta. Csak az arcára kellett nézni, máris tudhatta az ember, ki a győztes.

A bécsi urak is megkóstolták a kapros-ordás lepényt, sőt maga Pumpernickel Tóbiás is... aztán levette cukrászsüvegét, és ünnepélyesen Mátyás szakácsának fejére tette.

Így koronázták meg Bécsben szakácskirálynak Kukuska Mátét.



MÜLLER KATI rajzai

**Mátyás király álruhában.
A szegény legény hátára
ragassz kartont, vágd ki,
majd öltöztess királyi
díszbe.**

JÓZSEF ATTILA

FARSANGI KÍNÁLGATÓ

Hé, vendégek, a begyetek,
Nehogy mindent megegyetek!

E levestől mennek fálnak,
Kik belőle sokat fálnak.

Cúgot kapsz a halevéstől,
Nemcsak soktól, de kevéstől.



Óvári farsang



Majonézből bármily kevés
Harmadnapos hideglelés.

Hajh! a tojás nehéz falat!
Ezt mondja a tapasztalat.

Pulykamelltől hull a hajad,
Jobb tehát, ha tálban marad.

Szeplőt szaporít a kappan,
Nem viszi le semmi szappan.



Kisbaba, apáca,
paripa, harcosok
és török basa
az illyefalvi
Napsugár-tábor-
ban



Lúdtalpat kapsz uborkától,
Ne is égy belőle mától.

A fekete török átok –
Dehát úgyis megisszátok.



**Nagymama és unokája
(mindketten fiúk),
kéményseprő a nagy-
bányai P. Dulfu
Iskolában**



Mézeskalácsszív-elégtelenségben szenvedők,
Most figyeljete,
Ne panaszkodjatok már többé,
És ne keseregjete!
Hoztam nektek dobostortát, linzert,
Habcsókot, krémest...
Bátran egyetek, és ne azon töprengjete,
Hogy miért fogyott el így hamar a
Mézeskalácsszívetek.

CSEH KATALIN



**Ördög, pincér,
japán gésa
Margittán**



Ím hát, aki mértékkel
szórakozott az étkekkel,
s nem rogyant meg keze-lába,
jöhet a táncoskolába.

Járjuk, mint a szél a pusztán,
fölfriessülünk majd káposztán.



S ha még fogát feni falánk –
frissen sül a farsangi fánk,
kívül piros, belül foszlik,
míg a vendég el nem oszlik.
S aki panasszal van bajba',
menjen a sóhivatalba!



**Indián
Szalacson**



Kiszeégetés, téltemetés Szászrégenben



**A gyergyóalfalvi
tavalyi IV. B osztály**
Farsangolnék újra már,
Hogyha lenne karnevál.
Tanító néni hokis volt,
Tavaly előtt kormos volt.
Táncoltunk és mulattunk,
Renátával vincogtunk.

Ferenczi Orsolya

Itt vagyok a bálban,
a csodás karneválban,
sok a jelmez, jó a zene,
s minden sütinek
kakaós a bele.

Costea Andrea

Eljött már a maszkabál,
kezem, lábam járva jár.
Itt egy csésze, ott egy tál,
Szakács úr, mire vár?

György Róbert

Sül a pánkó, fő a tea,
nagy a nyüzsgés,
jó a kacaj.

Van sok minden:
katica, méhecske,
cigánylány, de
hiányzik a szivárvány.

Bicsak Katalin

Itt a farsang, eljött már,
jaj, de jó, mert vártam már.
Táncoljunk,
míg nem lesz vége,
aztán menjünk
mind ebédre.

Bartis András



Tünde Alida, Kissolymos



Gödri Tünde Erzsébet, Brassó

Sárga murok, zöld uborka,
Szökjünk, mint a kecskebéka!
Hó, te Ferkó, hó, te hó!
Ne szökjél úgy, mint a ló!

Baricz Szilárd

Maszkabálba készül az utca,
a talpalávalót Póce Gyula húzza.
Ringyes-rongyos maskarák,
szalma- meg kukoricafigurák.
Fura táncuk fürgén ropják,
szól a nótá, táncol a láb,
nevetjük a sok maskarát.

Gál Zsolt



Mikló Annamária, Margitta

Farsangi bál volt az este,
a bohóc a táncot leste.
A halál is a kaszával ott járt,
az ördög a vasvillával táncra várt.
Szöktek a purdék, ropták a táncot,
rázták a kolompot mind a maskarások.

László Hunor

Én vagyok a lakatos,
Ingem kockás és mocskos.
Nagykalapács kezemben,
Csavarhúzó zsebemben.

András Anett

Kezdődik a farsang,
elkel most a cafrang.
Öltözhetünk tündérlánynak
vagy tán színes figurának.
Pezsdüljön a jókedv,
ének zengedezzen,
fiatal, vén, mindenki
együtt örvendezzen!

Nagy Renáta



**Kakasi Zsófia,
Nyárádszereda**



Csata Andrea, Gyergyócsomafalva



Izsán Emil, Fejér Huba, Zabola

Kovács Gabriella,
Zabola

szippantani. A feladatok elvégzésével belépőt nyertünk a fánkevésre. Otthon minden gyermek a fantasztikus farsangi mulatságot mesélte.

A margittai tavalyi IV. C osztály

Farsangot tartottunk. Mindenkinék gyönyörű jelmeze volt. A tanító néni mindenkinék írt egy rövid verset. Ő is beöltözött, aranyos volt. Énekelünk, rímet faragtunk. Hátratett kézzel kellett almát és kekszet enni, szívószállal porcukrot



Szabó Erzsébet,
Hadadnásd



Pingvin vagyok. Kint a parton, mint a kacsza, úgy totyogok, sután. Bent a vízben szélesebben úszok a többi után.

Lukács Tímea

Sütő Lilla a nevem,
a habverő a kenyerem.
Készíték én gyümölcstortát,
puncstortát jó habosat,
csokitortát, dobostortát,
magasat és laposat.

Balogh Lilla Tímea

Ördög bizony minden férfi,
Így szokott a lány beszélni.
Ugye, kislány, jó lenne,
Ha egy ördög elvinne?

Mészáros Richárd Péter

Csörgő sapkám csörög-pörög,
Virgonc vagyok, csörömpölök.
Jókedvemben trónra ülök,
Bukfencezve lecsücsülök.
Eszem bolondságokon jár,
Rajtam mulathat a király.

Almási Zsuzsa Anette



Weber Kinga,
Nagybánya

Átalszom a hideg telet,
előbújok tavasszal,
megszúrom a róka orrát,
elbánok a ravasszal.

Ecsedi Flóra Rebeka

Bohóc vagyok, nem tagadom,
Ez a krumpli nem az orrom,
Bár most az orromon hordom.
Jókedvemet sem tagadom,
Viccet mondok, ingyen adom!

Székely Bernadett

Itt a farsang,
Itt a farsang,
Itt a maszkabál,
Bál, bál, maszkabál,
Pöttyös gomba,
Arany alma,
Vörös róka
Táncot jár.

Dobos Szilvia,
Csíkszentdomokos

Vágjátok ki, és
ragasszátok
nevetek mellé a
gyűjtőlapra.



FEBRUÁR

Címlap:
Kószabósza
Kínában

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. Arculatterv: KÖNCZEY ELEMÉR. A szerkesztőség postacíme: 400446 Cluj, Str. L. Rebreanu, nr. 58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/418001. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: naps.sziv@napsugar.ro Honlapszerkesztő: KOMÁROMY LÁSZLÓ; www.napsugar.ro A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622 Készült a kolozsvári TIPO OFFSET Kft. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 1,9 lej



Maszat Művész KIÁLLÍTÁS

a tavalyi farsang legszebb rajzaiból



Ianoş Abigél, Szatmárnémeti



Sipos Helga, Hadadnásd



Szilágyi Tamás, Nagybánya



Kerner Henriette, Szatmárnémeti



Ferenţiu Bernadett Roberta,
Szatmárnémeti